

1240/31/184/13

Warszawa, 16 września 2013 roku

Szanowny Pan Senator

Kazimierz Kleina

Przewodniczący Komisji

Budżetu i Finansów Publicznych

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

*Dot.**rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym (druk sejmowy nr 1627),
druk senacki 446.***WNIOSEK****wraz z uzasadnieniem**

Działając w imieniu Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. w Warszawie [dalej: Izba lub IRGiT], będącej podmiotem, który zgłosił w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 7 lipca 2005 roku o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa zainteresowanie pracami nad projektem ustawy, chcielibyśmy uprzejmie prosić Pana Przewodniczącego Komisji Budżetu i Finansów Publicznych o skorzystanie z prawa przysługującego na podstawie przepisu art.60 pkt 6 Uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 roku Regulamin Senatu, i zaproszenie Izby do wzięcia udziału w posiedzeniu Komisji lub przedstawienia opinii w zakresie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym.

Jednocześnie, tytułem wstępu, jak i uzasadnienia, pragniemy zwrócić Szanownemu Panu Senatorowi uwagę na kluczowe aspekty, które dotyczą rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym, który obecnie jest przedmiotem prac Komisji Budżetu i Finansów Publicznych Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Na gruncie obecnie obowiązującej ustawy z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym (Dz.U. 2011, Nr 108, poz. 626), dokładnie przepisu art. 13 ust. 1 podatnikiem akcyzy jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, która dokonuje czynności podlegających opodatkowaniu akcyzą lub wobec której zaistniał

stan faktyczny podlegający opodatkowaniu akcyzą. Przepis ten, ze względu na swój fundamentalny charakter, przede wszystkim stanowiąc o zakresie podmiotowym podatku akcyzowego, ulegnie, znaczącym zmianom ze względu na dodatnie podatników podatku akcyzowego w zakresie obrotu wyrobami gazowymi. Biorąc pod uwagę planowane zmiany, wprowadzone projektem rządowym i zaakceptowane przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, zmieni się również rola Izby w tym zakresie, która bazując na projekcie będącym przedmiotem prac, może stać się *quasi*-podatnikiem podatku akcyzowego.

Tytułem wstępu zwracamy uwagę na podstawy działalności prowadzonej przez IRGiT. Izba została powołana przez Towarową Giełdę Energii S.A. w Warszawie i Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych, jako podmiot realizujący rozliczenia transakcji dokonywanych na Towarowej Giełdzie Energii. IRGiT rozpoczęła działalność na podstawie zgody wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego na prowadzenie izby rozliczeniowej i rozrachunkowej w rozumieniu Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi z dnia 29 lipca 2005 roku. Jej głównym celem jest prowadzenie rozliczeń i rozrachunku transakcji zawieranych na rynku regulowanym giełdowym i pozagiełdowym. Przedmiotem rozliczanych transakcji jest energia elektryczna, gaz, prawa majątkowe do świadectw pochodzenia oraz uprawnienia do emisji CO₂. Z uwagi na powyższe, Izba rozlicza i prowadzi rozrachunek transakcji dotyczących wyrobów gazowych, które od 1 listopada 2013 roku zostaną objęte zakresem przedmiotowym podatku akcyzowego.

Przede wszystkim w projekcie, będącym przedmiotem prac Senatu przewidziano, że w przypadku wyrobów energetycznych o kodzie CN 2705 00 00, 2711 11 00, 2711 21 00 i 2711 29 00 przedmiotem opodatkowania akcyzą jest:

- 1) nabycie wewnątrzspółnotowe tych wyrobów przez finalnego nabywcę gazowego,
- 2) sprzedaż tych wyrobów przez finalnego nabywcę końcowego,
- 3) import tych wyrobów przez finalnego nabywcę gazowego,
- 4) użycie tych wyrobów przez podmiot posiadający koncesję na obrót tymi wyrobami w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo energetyczne,
- 5) użycie tych wyrobów przez pośredniczący podmiot gazowy,
- 6) użycie tych wyrobów przez finalnego nabywcę gazowego, jeżeli nie można ustalić podmiotu, który dokonał sprzedaży tych wyrobów finalnemu nabywcy gazowemu, a w wyniku kontroli podatkowej, postępowania kontrolnego albo postępowania podatkowego nie ustalono, że akcyza została zapłacona w należnej wysokości,
- 7) użycie tych wyrobów przez finalnego nabywcę gazowego do innych celów niż zwolnienie, przy czym za takie użycie uważa się również naruszenie warunków zwolnienia,
- 8) dokonanie nabycia wewnątrzspółnotowego, importu, dostawy wewnątrzspółnotowej, eksportu lub sprzedaży, wyrobów energetycznych o kodzie CN 2705

00 00, 2711 11 00, 2711 21 00 i 2711 29 00, przez podmioty posiadające koncesję na obrót tymi wyrobami lub sprzedaży tych wyrobów przez pośredniczące podmioty gazowe, bez spełnienia określonych warunków.

Specyfika obrotu gospodarczego dotyczącego wyrobów gazowych wymaga odrębnej, szczególnej regulacji przedmiotu opodatkowania, podobnie, jak w przypadku energii elektrycznej, czego wyrazem jest bardzo szczegółowy, powyższy zapis. Analizując powyższe zapisy zauważyć można, że przedmiotem opodatkowania akcyzą jest nabycie wewnątrzspółnotowe wyrobów gazowych przez finalnego nabywcę gazowego, sprzedaż tych wyrobów finalnemu nabywcy gazowemu, zużycie tych wyrobów przez podmiot posiadający koncesję na obrót tymi wyrobami w rozumieniu przepisów prawa energetycznego, użycie tych wyrobów przez pośredniczący podmiot gazowy, import tych wyrobów przez finalnego nabywcę gazowego, użycie tych wyrobów przez finalnego nabywcę gazowego, jeżeli nie została od nich zapłacona akcyza w należnej wysokości i nie można ustalić podmiotu, który dokonał sprzedaży tych wyrobów finalnemu nabywcy gazowemu, użycie tych wyrobów przez finalnego nabywcę gazowego do innych celów niż zwolnienie co ma miejsce w przypadku naruszenia warunków zwolnienia oraz dokonanie nabycia wewnątrzspółnotowego, importu, dostawy wewnątrzspółnotowej, eksportu lub sprzedaży wyrobów energetycznych, przez podmioty posiadające koncesję na obrót tymi wyrobami lub sprzedaży tych wyrobów przez pośredniczące podmioty gazowe, przy braku spełnienia warunków do zwolnienia.

W projekcie znalazły się również definicje, których stosowanie bezpośrednio wiąże się z określeniem zakresu podmiotowego, co ma kolosalne znaczenie dla Izby, jak i przedmiotowego opodatkowania transakcji dotyczących wyrobów gazowych. W myśl projektu, będącego przedmiotem prac:

„*finalnym nabywcą gazowym*” jest podmiot który:

- a) nabywa na terytorium kraju, importuje lub nabywa wewnątrzspółnotowo, wyroby gazowe, lub
- b) posiada uzyskane w sposób inny niż w drodze nabycia wyroby gazowe

- nie będący pośredniczącym podmiotem gazowym.

oraz

„*pośredniczącym podmiotem gazowym*” jest podmiot, w myśl projektu, mający siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium kraju lub posiadający koncesję na obrót gazem ziemnym na terytorium kraju:

- a) dokonujący sprzedaży, dostawy wewnątrzspółnotowej, nabycia wewnątrzspółnotowego, importu lub eksportu wyrobów gazowych, lub

- b) używający wyrobów gazowych do celów objętych zwolnieniem z akcyzy i do celów nieobjętych zwolnieniem od akcyzy, lub
 - c) używający wyrobów gazowych do celów objętych zwolnieniem od akcyzy i do celów objętych zerową stawką akcyzy, lub
 - d) spółka prowadząca giełdę towarową w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 roku o giełdach towarowych nabywająca wyroby gazowe z tytułu pełnienia funkcji opisanej w art. 5 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 2000 roku o giełdach towarowych,
 - e) towarowy dom maklerski i dom maklerski w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 roku o giełdach towarowych, nabywający wyroby gazowe z tytułu pełnienia funkcji opisanej w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 2000 roku o giełdach towarowych lub nabywający wyroby gazowe na rachunek dającego zlecenie na rynku regulowanym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi, lub
 - f) giełdowa izba rozrachunkowa, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. lub spółka, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywania czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi, nabywająca wyroby gazowe z tytułu pełnienia funkcji opisanej w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 2000 roku o giełdach towarowych, lub
 - g) spółka prowadząca jednocześnie izbę rozliczeniową i izbę rozrachunkową w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi nabywająca wyroby gazowe z tytułu pełnienia funkcji, o której mowa w art. 68a ust. 14 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi lub w celu rozliczenia i rozrachunku transakcji zawieranych na rynku regulowanym
- który pisemnie powiadomił naczelnika urzędu celnego o tej działalności.

W tym kontekście pragniemy podkreślić, że w naszym przekonaniu polski prawodawca określając zakres przedmiotowy i podmioty opodatkowania podatkiem akcyzowym zdecydował się na prowadzenie instytucji *de facto* nieznanych w żadnym kraju członkowskim Unii Europejskiej, do których zastosowanie mają te same akty prawa wspólnotowego, które stoją u podstaw nowelizacji prawa polskiego (Dyrektywa Rady nr 2008/118/WE z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego, uchylającego dyrektywę 92/12/EWG (Dz.U. L 2009.9.12) i Dyrektywa Rady nr 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 2003.283.51)). W żadnym kraju członkowskim nie wprowadzono dodatkowej, ponad prawo wspólnotowe, definicji odnoszącej się do podmiotów pośredniczących. Można tutaj zaznaczyć, że w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej przepisy w zakresie akcyzy nie tylko są zdecydowanie prostsze – przykładowo na terytorium Niemiec opodatkowaniu podatkiem akcyzowym podlega sprzedaż gazu i wyrobów gazowych tylko na

rzecz finalnego nabywcy, rozumianego, jako podmiot kupujący takie wyroby na potrzeby własne (podobne uregulowania występują w krajach skandynawskich, w Czechach czy na Słowacji), jak i korzystniejsze, przykładowo w Wielkiej Brytanii opodatkowaniu podatkiem akcyzowym podlega jedynie dostawa gazu, zużywanego, jako paliwa napędowego. Co więcej, wprowadzanie dodatkowych definicji może powodować w następstwie zakwestionowanie polskich przepisów przez Komisję Europejską, tak jak miało to miejsce w przypadku wprowadzenia dodatkowych definicji do ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2004, Nr 54, poz. 535), w zakresie definiowania pojęcia zarządzania specjalnymi funduszami inwestycyjnymi, w efekcie, czego prawodawca zmuszony był nowelizować krajowy porządek prawny w zakresie podatku od towarów i usług.

Abstrahując od powyższych kwestii o charakterze bardziej ogólnym, pragniemy zwrócić uwagę, że analizując zapisy projektu rządowego można dojść do wniosku, że to Izba będzie odpowiedzialna za obliczenie, pobór i wpłatę do właściwego organu podatkowego podatku akcyzowego z tytułu transakcji giełdowych dotyczących wyrobów węglowych. Z uwagi, bowiem na specyfikę towarowego rynku giełdowego, na którym wszystkie transakcje, w tym te, dotyczące gazu, dokonywane są anonimowo, podmiot sprzedający nie będzie w stanie sprostać wymogom ustawy w zakresie ustalenia statusu prawnego nabywcy (czy jest on pośredniczącym podmiotem gazowym, czy też finalnym nabywcą gazowym), ponieważ wszystkie transakcje są w pełni zanonimizowane. Podmiotem, który identyfikuje podmioty jest natomiast Izba. W praktyce oznacza to, że sprzedający nie jest w stanie stwierdzić podmiotowości prawnej (w tym pod względem podatku akcyzowego) nabywcy wyrobów akcyzowych, i co za tym idzie nie ma możliwości sprostania wymogom określonym w projekcie, w myśl, których „*w przypadku sprzedaży wyrobów gazowych sprzedawca jest obowiązany ustalić, czy sprzedaje te wyroby pośredniczącemu podmiotowi gazowemu czy finalnemu nabywcy gazowemu*”.

Dlatego też, aby nie utrudniać wypełniania obowiązku wynikającego z projektu, w zakresie dotyczącym opodatkowania transakcji dotyczących wyrobów gazowych na rynku giełdowym, jak również, aby nie nakładać dodatkowych obowiązków na podmiot, jakim jest Izba, która *de facto* stałaby się *quasi*-podatkiem podatku akcyzowego na gruncie planowanej nowelizacji (w szczególności biorąc pod uwagę fakt, że projekt, ani istniejąca ustawa nie posługują się pojęciem „płatnika” podatku akcyzowego), należy dążyć do tego, w naszej ocenie, aby do projektu ustawy dodano zapisy odnoszące się *stricte* do możliwości opodatkowania transakcji giełdowych na poziomie finalnego nabywcy gazowego. W tym zakresie proponujemy zapis, w myśl, którego: ***podatnikiem, w przypadku nabycia wyrobów gazowych przez finalnego nabywcę gazowego na giełdzie towarowej w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 roku o giełdach towarowych – niezależnie od statusu podmiotu sprzedającego wyroby gazowe – jest podmiot będący finalnym nabywcą gazowym.***

Tylko taki zapis, w naszej ocenie, w swoich konsekwencjach prowadziłby do wyeliminowania pewnej fikcji podatkowo-prawnej, w której pośredniczący podmiot gazowy,

którym z mocy zapisów projektu jest Izba, miałby pełnić rolę płatnika podatku akcyzowego, a z uwagi na brak takiej instytucji w prawie dotyczącym akcyzy, miałby stać się podatnikiem tego podatku. Pragniemy również zwrócić uwagę, że zapis taki, związany z przeniesieniem ciężaru obowiązku podatkowego gwarantowałby pewne należności na rzecz Skarbu Państwa, poprzez każdorazową możliwość zidentyfikowania podatnika, jak również możliwość weryfikacji ilości zakupionego przez niego gazu/wyrobów gazowych na potrzeby własne, w charakterze finalnego nabywcy gazowego.

W tym kontekście pragniemy zwrócić uwagę, że *de facto* projekt, który obecnie jest przedmiotem prac w Senacie pozwala na to, aby to właśnie finalny nabywca gazowy stał się podatnikiem podatku akcyzowego, co nie stoi w sprzeczności z prawem wspólnotowym. Staje się tak między innymi w przypadku, gdy podmiot działający w charakterze pośredniczącego podmiotu gazowego zużyje część lub całość zakupionych przez siebie na rynku giełdowym wyrobów gazowych. W przypadku wyrobów gazowych, co przewidziane zostało wprost w przepisie art. 9c ust. 1 projektu nowelizacji, przedmiotem opodatkowania akcyzą jest między innymi użycie tych wyrobów przez pośredniczący podmiot gazowy (punkt 4). Dodatkowo, na mocy nowelizacji, podatnikiem akcyzy jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, która dokonuje czynności podlegających opodatkowaniu akcyzą lub wobec której zaistniał stan faktyczny podlegający opodatkowaniu akcyzą, w tym podmiot: będący pośredniczącym podmiotem gazowym używającym wyrobów gazowych (art. 13 z uwzględnieniem projektu).

Powyższe wskazuje na to, że w sytuacji, gdy członek Izby oświadczy, że dokonuje wszystkich transakcji rozliczanych przez Izbę, jako pośredniczący podmiot gazowy, to transakcje takie nie będą podlegały opodatkowaniu akcyzą na rynku giełdowym. Dopiero późniejsze zużycie wyrobów gazowych spowoduje powstanie obowiązku podatkowego po stronie pośredniczącego podmiotu gazowego, który nabędzie status podatnika podatku akcyzowego.

W konsekwencji, z podatkowego punktu widzenia zdecydowanie wskazanym byłoby rozliczanie sprzedaży wyrobów gazowych na rynku giełdowym na rzecz podmiotów, które w odniesieniu do dokonywanych przez siebie transakcji występować będą na rynku giełdowym, tak w charakterze pośredniczącego podmiotu gazowego, jak i finalnego nabywcy gazowego, bez naliczania akcyzy. Taki, bowiem scenariusz zapewni całkowite bezpieczeństwo podatkowe, jak również prawidłowe rozliczenie transakcji. Dodatkowo, nie będzie powodowało powstania sztucznej instytucji płatnika podatku, którym na mocy istniejącego projektu, stałaby się Izba.

Z poważaniem

PREZES ZARZĄDU
IRGIT S.A.

Dariusz Bilzaniak

CZŁONEK ZARZĄDU
IRGIT S.A.

Andrzej Kallnowski